

Lövplattmask

Dorsal view of *Obama nungara*. This specimen shows pronounced dorsal 'tiger stripes'. Specimen from Cagnes-sur-Mer, Alpes-Maritimes. Photo by Pierre Gros. CC BY-SA 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.sv>)

Utseende

Ägg av lövplattmask (*Obama nungara*) är 0,5 cm stora och först röda men blir sedan mörkbruna. Fullvuxna maskar är cirka 5-8 cm långa och 0,5 cm breda. Färgen på ovansidan skiftar mellan beige och mörkt brun med svarta längsgående linjer. Undersidan är beige.

Förväxling

Arten går svårt att förväxla med andra arter som förekommer i Norden.

Utbredning

Lövplattmasken förekommer naturligt i Sydamerika. Sedan 2008 har den påträffats på flera platser i Europa. 2024 upptäcktes den för första gången i Sverige, i Malmö.

Ekologisk effekt

Lövplattmasken äter daggmaskar och andra arter som behövs för att bryta ner växter till jord, och för att jorden ska hålla sig lucker, vilket kan ha konsekvenser inom exempelvis jordbruket, särskilt när klimatet blir varmare.

Ännu finns inga studier som visar hur lövplattmask överlever, förökar sig och sprids i vårt klimat, eller mer precis vilken effekt den kan ha på biologisk mångfald och ekonomi. Därför kan vi inte säkert säga vilka, och hur stora problemen kan bli.

Det är dock känt att andra, liknande arter rovlevande plattmaskar har mycket stor negativ effekt på daggmaskar. Man vet också att lövplattmask i till exempel Frankrike framgångsrikt förökar sig och får täta populationer. Samt att det leder till försämrad jordkvalitet, med minskad växtkraft och skörd som följd.

Utbredning på Åland

Arten har inte påträffats på Åland.

Åtgärder

Kontrollera plantor innan du planterar dem

Oavsett om du har en vanlig villaträdgård, kolonilott eller jobbar professionellt med växtplantering finns det saker du kan göra:

- Köp från en handlare som aktivt jobbar med att minska risken för spridning av lövplattmask.
- Kontrollera växterna: i och under krukan, på jord- och rotklumpen och i jorden.
- Rapportera och sanera växterna om du gör fynd.

Rapportera observation

Ett digitalt formulär för att rapportera observationer av lövplattmask på Åland hittar du under "Invasiva arter, rapportering av observation" under rubriken *Blanketter* på Ålands landskapsregerings hemsida.

Förstör ägg och maskar

Lägg plattmasken i en burk och häll kokande vatten över. Eller lägg dem i en burk i frysen i ett dygn. Vi vet idag inte i hur stor utsträckning denna plattmask överlever att klippas itu, därför rekommenderar vi inte klipp som metod.

Isolera plantorna och kontrollera dem igen nästa dag. Gör om proceduren tills det gått två dygn och du inte hittat några maskar.

Använd handskar eftersom plattmaskens slem kan orsaka hudirritationer.

Du kan också sanera en växt genom att värma upp hela rot- och jordklumpen i vattenbad. Plattmasken dör om den värms upp till 39 grader i 15 minuter. Sänk plantan med kruka i vatten som håller ca 40 grader.